

Sint Joris, een strijdbare heilige

Voorzienigheid bestaat. Er zijn vele ervaringen mee. Op het eerste gezicht is er een opeenstapeling van toevallige gebeurtenissen. Later zie je er een patroon in: dit moest zo gebeuren! Het blijft natuurlijk ook altijd een subjectieve duiding. Toch kun je achteraf heel sterk het gevoel krijgen: hier heeft de Allerhoogste een bedoeling mee gehad. Hier zien we Zijn sturende hand. In zijn roman 'De ontdekking van de hemel' brengt Harry Mulisch in beeld hoe de Voorzienigheid te werk gaat. Hij kijkt met een seculiere blik; ziet het als fictie. Maar dit genre wordt niet voor niets 'magisch realisme' genoemd: het gaat over wat het rationele te boven gaat. In de hemel van Mulisch zijn engelen aan het werk, die overkomen als kleurloze managers. Geef mij dan maar onze bonte santenkraam van engelen en heiligen als hemelbewoners. Eén van hen, Sint Joris, staat in dit artikel centraal. Want deze heeft naar mijn beleving de hand gehad in een zeer verrijkend stukje van mijn diaconale leven.

Joris (Georgius), een soldaat met groot aanzien, zou op 23 april 303 gedood zijn door een Romeinse beul. Het ons bekende verhaal over het doden van de draak stamt uit de 'Legenda Aurea', die pas in 1260 uitkwam: zie de site heiligen.net voor de volledige tekst van twee bloedstollende legenden over hem. In het Aartsbisdom Utrecht is de Almelose Sint Jorisparchie (met de Georgiusbasiliek) naar deze heilige vernoemd. Ondanks het gebrek aan harde gegevens blijft Joris op de gregoriaanse kalender staan, vanwege zijn populariteit in Oost en West. Onder Roma wordt de feestdag van San Georgio groots gevierd: aan een tafel, waarop overvloedig veel eten en drinken staat, worden niet alleen familieleden uitgenodigd maar ook anderen met wie men een band voelt. Er is een ritueel met brood en

wijn en kaarsen. Het is pure gastvrijheid. Dat je komt, is voor hen een eer. Op de TV muziek en dans uit de Balkan. Zo werd ook ik uitgenodigd bij een ouder echtpaar. "Jij praat tenminste niet zoals veel hulpverleners tegen ons, maar mét ons," zo zeiden ze. Ik deed vier jaar lang een paar uur per week presentiepastoraat onder Roma. Van het ene huis kwam ik in het andere. Niet als hulpverlener maar vanuit de kerk. Een goede oefening in 'op je handen zitten', mensen echt ontmoeten en pas in actie komen als het dringend noodzakelijk is.

Op die bewuste 23ste april kwam ik in gesprek met een jonge man. "Kom eens bij ons langs, want we zitten in de problemen." Een week later zat ik daar aan tafel bij een vrouw van in de 50: een zo goed als analfabete moeder en oma, die zorgde voor twee zoons en twee kleinkinderen, baby's. Haar ex bracht regelmatig wat boodschappen. Er werd ook wel eens een auto op haar naam gezet, die later weer verkocht werd. De waarde van dit alles had ze niet aan de Sociale Dienst opgegeven. Ze wist niet dat dat moest. Gevolg: uitkering stopgezet en een terugvordering van een ton. Hulpverlening was nauwelijks in beeld. Schulden stapelden zich op. Voedsel werd gestolen. Als ze wanhopig met een doos rekeningen naar de gemeente ging, werd ze weggestuurd. Afsluiting en huisuitzetting zouden onherroepelijk komen. Het isolement was totaal. Achteraf zeg ik: Sint Joris kon dit niet aanzien. Hij ging tot actie over. Hoe kan iemand van de kerk hier komen?

In korte tijd was een pakket van de Voedselbank geregeld plus een wekelijkse lading luiers en een voedselbon. Ik zocht contact met de maatschappelijk werker; deze voelde zich machteloos en werd later teruggefloten omdat hij teveel tijd aan

'deze casus' besteedde. Bij de Sociale Dienst liep ik tegen een muur. Men wilde mij niets vertellen over de achtergronden, hoewel ik een verklaring had van mevrouw dat men openheid van zaken mocht geven. Wekelijks kwam ik in het gezin en bad ook met hen. De kosten werden te hoog voor Caritas. Protestantse diaconieën sprongen bij. Het afgeven van de luiers vond men wel eng (Roma!). Ik was tweemaal bij de rechtbank en bezocht mevrouw in de gevangenis, waar ze vijf maanden zat. Het Diaconaal Overleg praatte ik steeds bij. Het bracht de kerken nader tot elkaar. Men zag dat ik veel betrokken was. Ik herbeleefde een stuk intense machteloosheid uit mijn jeugd en wilde als het ware nu oplossen wat toen niet mogelijk was. Dat gaat niet. Gelukkig kon ik in therapie vroeger en nu uit elkaar leggen. Ik sliep weer beter.

De huisuitzetting, een jaar na het Sint Jorisfeest, naderde. Ik werd uitgenodigd bij een multidisciplinair overleg, dat de gemeente kon adviseren de huisuitzetting te voorkomen. De beslissing lag al van tevoren vast: eigen schuld, dikke bult. Ik liet een brandbrief rondgaan bij de

kerken, met voorop een icoon van Sint Joris. Onderschrift: *Een draak van een situatie, door Sint Joris aan het licht gebracht.* De e-mail ging in CC naar de zorgketen. Het was Goede Vrijdag. Ik schreef: "De zorgketen wast zijn handen in onschuld." De tekst kwam ook de burgemeester onder ogen, een belijdend protestant. Ik moest op het matje komen, want ik had zijn mensen beledigd. In de vergadering van de Caritaswerkgroep oefende ik dit gesprek vooraf in een rollenspel; daardoor was de lading er wat af. De keer erop schoof de burgemeester aan. Ik zei dat mijn vergelijking van de zorgketen met Pilatus wat over de top was geweest. Het was immers geen machtswellust of onverschilligheid die hen dreef. Er was onvermogen om deze mensen te begrijpen en met hen een echt contact op te bouwen. De kou was uit de lucht. De burgemeester wilde iets doen om de communicatie tussen de kerken en de regionale Sociale Dienst te bevorderen. Want hij zag de kerken als belangrijke spelers bij de armoedebestrijding.

Er kwam een avond op het stadhuis waarin vertegenwoordigers van wel twintig diaconieën uit de regio hoorden wie voortaan per gemeente hun contactpersoon zou zijn binnen de Sociale Dienst. Ook werd hen op het hart gedrukt bij de wijkteams aan te schuiven als men betrokken was bij een complexe casus. Niet te bescheiden zijn dus.

Ik bleef de uitgezette familie volgen. Uiteindelijk kregen ze nieuwe huisvesting en een uitkering. Toen ik afscheid nam van de parochie liep de Romafamilie mee in een offerandeprocessie. Zij overhandigden een icoon van Sint Joris aan de pastoor. De icoon kreeg een plek bij het altaar, naast nog veertien andere verwijzingen naar mijn diaconale inzet voor de parochie. De pastoor bad dat in brood en wijn en in al deze symbolen de liefde van Christus zichtbaar zou blijven naar de toekomst. Voor alle betrokkenen bij deze processie en voor de kerkgangers een indrukwekkend gebeuren. Hier werd verbondenheid gevierd en de nabijheid van Gods voorzienigheid.

door Hans Oldenhof, diocesaan diaconaal werker